MEMORANDUM 2024
IEDEREEN HEEFT RECHT OP GELUK EN ZORG

OP BASIS VAN DE STEM VAN MENSEN DIE LEVEN IN EEN FINANCIEEL KWETSBARE SITUATIE

DE FAKKEL VZW IN SAMENWERKING MET DE DORPEL VZW

MET DANK AAN

ABVV, ACV, Beweging.net, CAW, CM, ontmoetingscentrum De Cirkel, deN babbelhoek, vzw Familiehulp, Femma Mix, JAC, LIGO, vzw OpWeg, vzw OverKop, Praatwijzer, SAAMO, Solidaris, de kleuter en lagere scholen van het kOsh

Inhoud

Armoede

- Armoede is een web
- Wie zijn de mensen die leven in een financieel kwetsbare situatie?
- Participatie/ betrokkenheid is een erkenning

Beleidsdomeinen

- Wonen
- Inkomen
- Onderwijs
- Gezondheid
- Vrije tijd
- Mobiliteit
- Hulp- en dienstverlening

Durven, daadkracht, volhouden

De Fakkel
Boerenkrijglaan 16 – 2200 Herentals
0487/99 06 23 – vzwdefakkel@gmail.com
www.vzwdefakkel.be

Armoede

Armoede is een web

Iedereen heeft het recht op een menswaardig leven, maar jammer genoeg vallen veel mensen uit de boot!

Armoede spitst zich niet toe op één domein, maar is vaak een kluwen van oorzaken en gevolgen op verschillende domeinen. Zo spreekt men van de buiten- en binnenkant van armoede.

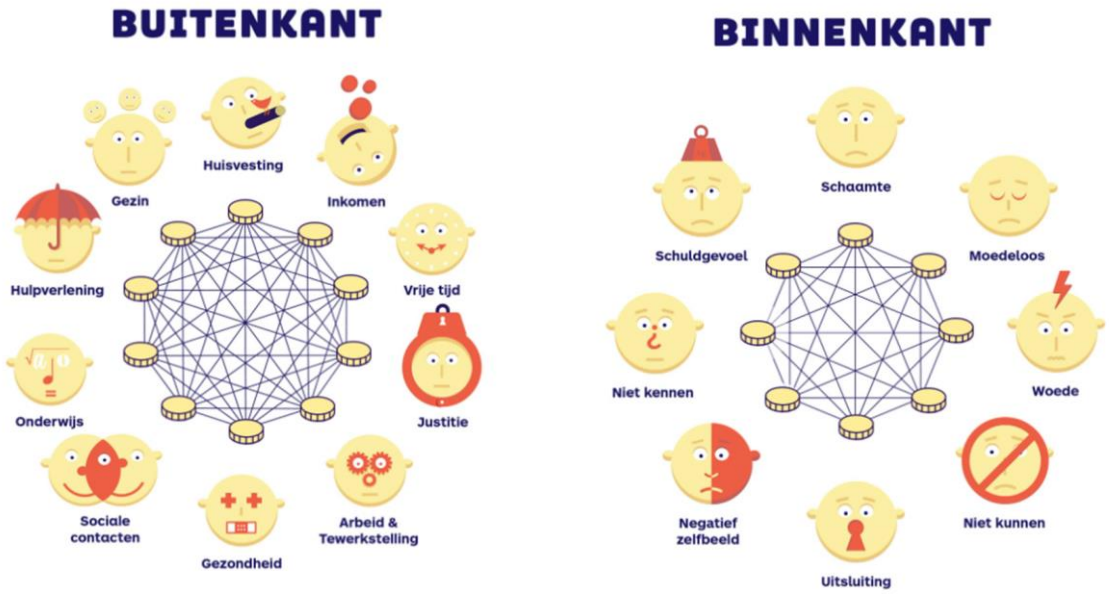

Het is duidelijk dat de verschillende domeinen op elkaar invloed, effect (oorzaak <-> gevolg) hebben. Daarom spreekt men over het **armoedeweb**. Om levens van mensen in een financieel kwetsbare situatie te verbeteren, is een inclusief en integraal sociaal beleid noodzakelijk**.** Dit betekent dat we op elk domein moeten nadenken over de gevolgen voor deze groep. Vooral **gezins- en kinderarmoede** verdienen extra aandacht, omdat kinderen en jongeren die opgroeien in dergelijke omstandigheden vaak beperktere toekomstkansen hebben en moeilijk uit de vicieuze cirkel kunnen ontsnappen.

Een **ambitieus sociaal welzijnsbeleid** dat **armoede inclusief en integraal aanpakt** moet geschreven worden. Een middel hiervoor is het invoeren van de **armoedetoets** op verschillende beleidsdomeinen. Het armoedeoverleg is het geschikte overlegplatform om dit vorm te geven.

Slechte huisvesting beïnvloedt je gezondheid. De oplopende dokterskosten benadelen dan weer je inkomen. Waardoor je weer minder geld over hebt voor vrijetijdsactiviteiten en dat leidt weer tot minder sociale contacten en een laag zelfbeeld.

De Fakkel
Boerenkrijglaan 16 – 2200 Herentals
0487/99 06 23 – vzwdefakkel@gmail.com
www.vzwdefakkel.be

Wie zijn de mensen die leven een financieel kwetsbare situatie?

In De Fakkel en De Dorpel merken wij dat de groep van mensen die leven in armoede **groter en diverser** wordt. Het zijn zowel jongeren, huurders, alleenstaanden (met kinderen), laagopgeleiden, 65-plussers,… Er wordt niet alleen gesproken over generatiearmoede, maar mensen krijgen financiële problemen door omstandigheden: scheiding, gezondheidsproblemen, conflicten met mensen, uithuiszetting, werkloosheid, overlijden,… Ondanks dat onze samenleving welvarend is, slagen we er niet in om de oorzaken van armoede weg te werken. In tegendeel, de lat wordt hoger gelegd waardoor meer mensen niet meer mee kunnen. **De quote 'eigen schuld, dikke bult' gaat niet op!** Uit de cijfers blijkt de harde realiteit. In 2022 kregen **154** personen een (equivalent) **leefloon.** Deze bedragen zijn 842,12€ (samenwonend), 1263,17€ (alleenstaand) en 1707,11€ (gezinslast). Ze liggen onder de armoedegrens (1405€ (alleenstaande) en 3045€ (2 volwassen en 2 kinderen)). In Herentals hebben **4767** (16,7%) **inwoners** recht op **verhoogde tegemoetkoming,** d.w.z. dat hun jaarlijks bruto belastbaar inkomen onder de 25.797,56€ ligt, aangevuld met 4775,84€ per belastbaar persoon. **Dit aantal stijgt jaarlijks**. **Dit cijfer zegt niet alles,** want iedereen die net iets meer verdient valt uit de boot. Op het einde van de maand komen ook zij moeilijk rond. Zo kunnen ze in armoede belanden. **Dat betekent dat minstens 1 op de 5 inwoners het moeilijk heeft om de eindjes aan elkaar te knopen.** Voor velen blijft leven in armoede een taboe. Armoede is niet altijd zichtbaar. **De stad moet daarom inzetten op de meest kwetsbare en mensen in verdoken armoede.** Je kan hen enkel bereiken door naar ze toe te gaan, outreachend te werken. Dit vraagt tijd en mankracht. Preventief werken is noodzakelijk. Enkel zo kunnen (grotere) problemen opgespoord en voorkomen worden.

Participatie/betrokkenheid is een erkenning

Veel mensen in een kwetsbare situatie overleven, maar willen ook leven. Het lukt hen niet alleen. Ze moeten ondersteuning op diverse beleidsdomeinen krijgen. Dit kan enkel als er sociale maatregelen genomen worden en er begrip is. **We moeten elkaar begrijpen en luisteren naar elkaar**. Verzilver hun talenten en versterk zo hun zelfwaarde. Op basis van hun stem, ervaring moeten de beleidskeuzes gemaakt worden. Enkel zo zijn de doelstellingen en acties efficiënt, werkbaar, gedragen,… Zo bereiken we een samenleving waar iedereen zich gehoord, gerespecteerd voelt.

Participatie moet een uitgangspunt zijn en geen doel op zich.

Door deze participatie en betrokkenheid ontstaat er **een duidelijk en correct beeld** over de mensen die leven in armoede. Het is elke dag overleven in plaats van leven. Het is onze taak om samen met partners en de stad voor dit beeld te zorgen.

We zijn dankbaar dat jullie ons erkennen en dat we mogen deel uitmaken van diverse overlegplatformen. We beloven dat we dit engagement voortzetten. We steken de hand uit om in de toekomst **samen te werken** en structureel **armoede te bestrijden met en vanuit de kennis van mensen die in een financieel kwetsbare situatie leven.**

De Fakkel
Boerenkrijglaan 16 – 2200 Herentals
0487/99 06 23 – vzwdefakkel@gmail.com
www.vzwdefakkel.be

WONEN - HUISVESTING

Iedereen heeft recht op een kwaliteitsvolle en betaalbare woning.

Blijf **inzetten op sociale huisvesting** want er staan nog 1069 huishoudens op de wachtlijst. Het sociaal objectief moet gezien worden als een minimum doelstelling. Daarom moet er blijvend geïnvesteerd worden in een sociaal woonaanbod. **Dit kan door**:

- kwaliteitsvolle, energiezuinige en aangepaste sociale woningen te bouwen (rekening houdend met gezinssituaties en de noden van de mensen (personen met een beperking, senioren)).
- appartementen in te huren (en deze verhuurders bij renovatiewerken te ondersteunen).
- een sociale last via ruimtelijke uitvoeringsplannen bij nieuwbouw projecten in te voeren-> minimaal 10 % sociale woningen.

"Dankzij de sociale woning heb ik rust gevonden. Ook in mijn hoofd. Telkens er iets opgelost is, is er een stukje ruimte in je hoofd om iets anders aan te pakken."

Voer **conformiteitsattesten** in **MAAR** help de huurder en verhuurder door:

- tijdelijke opvangmogelijkheden te organiseren als dit nodig is omwille van de renovatiewerken. Dit kan tijdelijk via leegstaande maar bewoonbare woningen van Leefgoed of verhuur van appartementen die eigendom zijn van de stad.
- enkel prijsstijging toe te staan bij structurele renovatiewerken.
- private verhuurders te steunen en ontzorgen bij renovatiewerken. Een mooi voorbeeld hiervan is het project 'Goed Plan' van SAAMO.

Zorg dat er voldoende veilige en kwaliteitsvolle **nood-, transitie- en crisiswoningen** in Herentals zijn.

Installeer een **woonloket** voor zowel huurders (33,3 % of 4354 huishoudens) als verhuurders

- informeer en ondersteun de inwoners over Vlaamse huurovereenkomst/-wetgeving, wat zijn hun plichten en rechten. Help hen met allerlei vragen zodat ze door het bos de bomen zien.
- organiseer **een meldpunt** waar verhuurders bij betalings- of leefbaarheidsproblemen van hun huurders een signaal kunnen geven aan hulpverleners van de sociale dienst of CAW. Zo kunnen procedures voor de vrederechter en uithuiszettingen worden voorkomen.

"Als je geen (degelijk) dak boven je hoofd hebt dan is dat gelijk aan geen thuis, geen toekomst!"

Teken in op het Vlaamse Noodkoopfonds. Dit initiatief ondersteunt eigenaars waarvan de woning dringend gerenoveerd moet worden, maar zelf hebben ze de financiële middelen en kennis niet. Zo ontzorg en ondersteun je mensen die leven in een kwetsbare situatie en voorkom je verkrotting, leegstand,…. Meer informatie hierover vind je op de

website: www.vlaanderen.be/ondersteuning-van-renovatie-van-noodkoopwoningen Andere alternatieven, voorbeelden zijn het Pandschap, Gent knapt op!,…

Iedereen wil meer betaalbare huurwoningen. De Vlaamse regering heeft hiervoor het **geconventioneerd verhuren** (budgethuren) uitgewerkt. De stad kan op verschillende manieren hierbij betrokken zijn:

1) als regisseur van het lokaal woonbeleid
2) als geconventioneerde verhuurorganisatie
3) door geconventioneerde huurwoningen te bouwen of te renoveren
4) door geconventioneerde en sociale woningen op hun gronden te laten bouwen

Meer informatie hierover vind je op de website: www.vlaanderen.be/lokaal-woonbeleid/geconventioneerde-verhuur-voor-lokale-besturen)

"Ik heb geen geld om nieuwe ramen te steken. Ik weet ook niet waar ik moet beginnen."

We willen dat de stad samen met de 26 Kempense gemeenten en steden **een regionaal actieplan voor dak en thuislozen** uitschrijft. Op 28 oktober 2022 heeft de laatste grootschalige dak- en thuislozentelling in de Kempen plaatsgevonden. Op dat moment waren er in de Kempen 1720 en in Herentals 58 dak- en thuislozen. Een actieplan voor deze mensen met aandacht voor preventie en bestrijding is noodzakelijk. Elke partner moet hierin zijn rol, verantwoordelijkheid opnemen. Daarbij komt dat de stad **referentieadressen** volgens de wettelijke regels aan deze doelgroep moet blijven geven.

Gelieve dit ook niet te vergeten

Cliënten die woonbegeleiding krijgen via de sociale dienst hebben nood aan **ondersteuning en goede regelgeving** zodat zij **dezelfde kansen** hebben als andere kandidaat-huurders op de privémarkt. Cliënten die huren hebben blijvende ondersteuning (zoals tijdig storen van huren,…) nodig.

Er zijn mensen die dreigen in een moeilijke situatie terecht te komen als ze uit huis worden gezet. **Zoek** deze personen **preventief op en ondersteun hen** (bv. fonds uithuiszetting,…)

Beter problemen voorkomen dan oplossen!

Het is belangrijk dat de stad **de samenwerking met partners** zoals CAW, Leefgoed optimaliseert, bestendigt en vinger aan de pols houdt.

Kwetsbare mensen hebben via **immokantoren** beperktere kansen om te huren. De makelaars hebben vaak een stereotiep beeld van deze doelgroep. Deze mensen **moeten goed geïnformeerd worden** over de werking van sociale steun via de stad en de kwaliteiten van de mensen.

Er is **leegstand, verkrotting, huisjesmelkerij**. We bevelen aan om deze in kaart te brengen en strengere straffen, boetes bij verkrotting en verwaarlozing op te leggen.

Zorg voor een veilig en aangenaam bewoonbaar **woonwagenpark**.

INKOMEN

Iedereen heeft recht op een inkomen waarmee je menswaardig kan leven.

Maatschappelijke werkers van de sociale dienst kunnen dankzij de **REMI-tool** op een gelijkwaardige manier beoordelen of het inkomen van gezinnen volstaat om menswaardig te kunnen leven. De stad heeft ingetekend op het Federale REMI-project en krijgt hierdoor tot eind 2025 subsidies om aanvullende financiële steun te verlenen aan gezinnen die door REMI als behoeftig worden gediagnosticeerd. We pleiten ervoor om de **tool te behouden,** ook wanneer deze niet meer zou worden gesubsidieerd door de overheid. We raden aan om het gebruik van de tool vast te leggen in een **afsprakenkader** en financieel kwetsbare burgers te betrekken bij het opstellen ervan. **Het invullen van de tool moet zo realistisch mogelijk** gebeuren, in dialoog met de betrokken gezinnen**.** We bevelen aan om het bekomen **negatieve saldo van de REMI-tool volledig toe te kennen** aan gezinnen van wie de financiële situatie op korte termijn niet kan worden verbeterd.

Vaak beslissen hulpverleners waaraan mensen hun geld al dan niet mogen uitgeven. Dit verkleint hun waardigheidsgevoel. Mensen willen een **vrije keuze** krijgen binnen de geldelijke mogelijkheden.

"Alles wordt duurder. Ik moet keuzes maken. Ik kan vaak facturen niet betalen"

"Wat zou je doen als je meer inkomen had? Ik zou eens naar de beenhouwer gaan en een potje kipcurry en krabsla kopen. "

Zorg voor een op **maat en integraal werk- en trajectbegeleiding** voor mensen in een kwetsbare leefsituatie, want ze willen werken voor hun inkomen. De weg naar betaald werk is echter niet voor iedereen evident. Werk de drempels op andere levensdomeinen (zoals betaalbare kinderopvang, integratie op de werkvloer,…) weg en hou rekening met hun talenten, noden en het ritme dat ze aankunnen. **Het is noodzakelijk dat het hele plaatje gezien wordt om mensen naar werk te begeleiden! Leg de focus niet op snel, maar op duurzaamheid door trajecten zonder vooraf vastgelegd eindpunt.** Een goed voorbeeld hiervan is het Back On Track-project van SAAMO.

Blijf **inzetten op sociale economie**. Die MOET wel sociaal blijven en op maat van de kwaliteiten van de werknemers. Geef de mensen echt maatwerk, voldoende ondersteuning en een waardig loon.

'Ik ben moeten stoppen met werken omdat ik het ritme van de machines niet meer kon volgen. Ik vind dit heel jammer."

Gelieve dit ook niet te vergeten

De **stad dient het goede voorbeeld** te geven en geeft zo mensen in een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt de kans om **vast in dienst te werken voor de stad.**

De stad heeft **een sociale kruidenier**. Er moet blijvend ingezet worden op de goede werking hiervan. Dit is van groot belang voor mensen met een beperkt inkomen.

Zorg dat er binnen de schuldhulpverlening goede afspraken worden gemaakt over de hoogte van het wekelijkse **leefgeld** (voor het betalen van voeding, kleding, verzorgingsproducten, ontspanning,…) dat mensen (na het afbetalen van de vaste kosten) nodig hebben om **menswaardig** te kunnen **leven,** terwijl ze schulden afbetalen. Gebruik hiervoor ook de REMI-tool. Het is belangrijk te erkennen dat sommige gezinnen op korte termijn niet in staat zijn om schulden af te betalen zonder volledige uitsluiting van de samenleving. In dergelijke gevallen is het cruciaal om samen met hen te zoeken naar een menswaardige oplossing om in de toekomst schuldenvrij te kunnen leven.

Informeer mensen tijdig over hun sociale rechten (o.a. huurpremies, huursubsidies,…), want ze zien door het bos de bomen niet meer. Ze weten vaak niet waar ze recht op hebben. De **rechtenverkenner 2.0.** is een goede tool om dit samen uit te zoeken. Dit geeft een actueel overzicht van de sociale rechten op zowel federaal, Vlaams, provinciaal als lokaal niveau. Het is belangrijk dat de stad haar ondersteuning hierin ook goed invult.

Armoede vormt een web waarin **betaalbare kinderopvang** tot en met de lagere school cruciaal is. Iedereen moet de kans krijgen om hun kinderen hier naartoe te brengen zodat ze kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. Bij het aanbieden van kinderopvang moet er ook rekening gehouden worden met de openingsuren. De oplossing ligt niet in het opleggen van voorwaarden, maar wel in het voorzien van voldoende plaatsen en begeleiding.

"Ik had geluk met mijn kinderopvang. Dankzij de wisselende shiften (vroege, late) kon ik toch rekenen op kinderopvang. Ik ken mensen die hierdoor zijn moeten stoppen met werken omdat hun kinderopvang niet zo vroeg, laat open was."

ONDERWIJS

Iedereen heeft recht op een kansrijk en betaalbaar onderwijs.

Ondersteun alle scholen bij **de opmaak van een bewust armoede- en kostenbeleid.** Onderwijs is voor kwetsbare kinderen, jongeren een oh zo belangrijke hefboom om uit armoede te geraken. De school is voor veel kinderen ook een 'veilige' omgeving. Als leerlingen kansen en ondersteuning/vertrouwen krijgen, dan beëindigen ze hun schoolloopbaan met succes. Hierdoor stijgen de toekomstkansen van kinderen en jongeren. We raden de stad aan om dit proces mee te begeleiden. Vzw Krijt geeft een opleiding 'train the trainer' om steden hierin te ondersteunen. De Fakkel en De Dorpel zijn hierin een partner door **vormingen** over armoede aan leerkrachten en leerlingen te geven en **het inleefhuis** te organiseren. In het inleefhuis kunnen mensen ervaren hoe het is om te leven met een beperkt inkomen. Daarnaast brengt het inleefhuis de problematiek van armoede onder de aandacht. De bezoekers krijgen er niet alleen inzicht in de financiële en mentale gevolgen, maar ook in de bestaande hulpverlening. Het inleefhuis draagt bij aan begrip, empathie en bewustwording. Het is essentieel om dit waardevolle initiatief in samenwerking met de dienst gelijke kansen en preventie te blijven behouden.

"Ik gaf mijn kinderen boterhammen mee zonder korsten. Ik at de korsten op. Zo kon niemand zien dat wij het niet gemakkelijk hadden."

Voor basisscholen vormt een doeltreffende **schoolpoortwerking en/of de inzet van brugfiguren** een waardevolle aanvulling. Vaak bestaat er een aanzienlijke afstand tussen scholen en ouders. Zowel de scholen als de ouders ervaren de behoefte aan meer betrokkenheid en participatie. Ondanks de inspanningen blijft het gewenste resultaat echter uit. De stad kan **een rol** spelen door **te informeren, te begeleiden en actief op zoek te gaan naar deze brugfiguren.** Deze brugfiguren fungeren als eerste aanspreekpunt en als neutrale tussenpersonen die een vertrouwensband opbouwen tussen de gezinnen in een kwetsbare situatie, de school en sociale partners.

"Ik vind het droevig om vast te stellen hoe in de school van mijn kleinzoon wordt omgegaan met de kwetsbare gezinssituatie waarin hij woont. Men probeert wel, maar weet niet hoe het aan te pakken. Daarom pleit ik voor outreachend werk door brugfiguren naar leerkrachten en schoolmedewerkers. Schoolteams kennen de binnenkant van de armoede niet en weten niet wat mensen in armoede aan den lijve of emotioneel ondervinden. Het is dan ook belangrijk om te luisteren naar mensen in armoede en hun noden."

De stad heeft al **een zomerschool** opgestart. Als vereniging pleiten we ervoor om dit initiatief zeker te behouden We verzoeken het beleid echter om scholen actief aan te moedigen om deel te nemen en om het vervoer van en naar de zomerschool te vergemakkelijken, te organiseren.

Gelieve dit ook niet te vergeten

Leerkrachten ervaren regelmatig een taalbarrière bij het communiceren met ouders. Daarom pleiten we samen voor **taalondersteuning** tijdens onder andere oudercontacten op scholen. Momenteel zijn de kinderen zelf, vrienden of kennissen vaak de tolk. Dit is echter geen ideale situatie en kan leiden tot misverstanden en onduidelijkheden. In het verleden konden de scholen hiervoor rekenen op de stad. **Het is wenselijk dat deze ondersteuning terugkomt.**

Leerlingen willen verbeterde en veilige bereikbaarheid van de scholen. Dit omvat betere fietspaden-, routes en betrouwbare busverbindingen, ook tijdens stressvolle examenperiodes!

Uit gesprekken met leerkrachten blijkt dat zij het een **meerwaarde** vinden dat **organisaties en diensten** zoals het JAC, jeugddienst, sociale dienst, dienst gelijke kansen en preventie,… **naar de scholen komen.** Het is essentieel dat deze instanties de leerlingen en ouders actief opzoeken, in plaats van dat de ouders en leerlingen zelf naar hen moeten gaan. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren via zitdagen of andere samenwerkingsvormen. Zo wordt de drempels verlaagd en wordt de ondersteuning toegankelijker voor iedereen.

Vrijwilligers spelen een cruciale rol in scholen, om samen te lezen tot fruit te schillen. Deze waardevolle **vrijwilligerswerking** moet zeker blijven bestaan. Maar er zijn nog groeimogelijkheden! Er zijn belangrijke taken in een schoolomgeving die leerkrachten vaak niet kunnen uitvoeren wegens tijdsgebrek. Denk bijvoorbeeld aan huiswerkbegeleiding en basisbehoeften als aanleren hoe je tanden het beste kan poetsen. **De stad kan hierin een actieve rol spelen** zowel door vrijwilligers actief toe te leiden door informatiebijeenkomsten als ook lokale initiatieven en samenwerkingsverbanden met middenveldorganisaties op te starten.

GEZONDHEID

Iedereen heeft recht op toegang tot een gelijke, betaalbare gezondheidszorg.

Gebrek aan gezondheid kent talrijke oorzaken variërend van slechte huisvesting, zorgen tot verslavingen en medische aandoeningen. Deze invloeden uiten zich zowel fysiek als mentaal. Het is essentieel om **op al deze fronten te vechten en acties te ondernemen.**

Mensen haken vaak af vanwege de kosten. Het vinden en krijgen van betaalbare zorg blijft een uitdaging. Bovendien houdt het niet op na één consulatie. Mensen krijgen medicatievoorschriften mee, wat extra kosten met zich meebrengt. In dit verband is **de REMI-tool** een waardevol hulpmiddel om tegemoet te komen aan behoeften van mensen met ziektekosten.

Veel mensen **aarzelen om preventieve maatregelen te nemen of stellen zorg uit** om verschillende **redenen**:

- financiële zorgen: de kosten voor consultaties, onderzoeken en nazorg kunnen afschrikken.
- onbekendheid van diensten: mensen zijn zich vaak niet bewust van het bestaande dienstenaanbod.
- gebrek aan kennis over preventieve (zelf)zorg.
- taboes en schaamte: er heerst nog steeds een taboe rond gezondheidszorg, wat mensen tegenhoudt om hulp te zoeken.
- bereikbaarheidsproblemen: zowel fysieke toegankelijkheid als toegang tot de diensten kunnen een obstakel vormen.
- wachtlijsten: het besef dat er wachtlijsten zijn, kan mensen ontmoedigen om hulp te zoeken. Zelfs als ze de stap zetten, kan het weken duren voordat ze een gesprek kunnen hebben.

"Er zijn tegenwoordig wachtlijsten van wachtlijsten,..."

Het verstrekken van juiste, duidelijke en eenvoudige informatie is van groot belang om deze drempels aan te pakken. Hierdoor kunnen bekommernissen, angsten en vragen worden weggenomen. **Dit kan gebeuren door**:

- transparantie over behandeling en kosten: het is essentieel om patiënten te informeren over wat hen te wachten staat, de verwachte kosten en mogelijke financiële ondersteuning. Dit vermindert onzekerheid en bevordert vertrouwen.
- toegankelijkheid van diensten: veel mensen raken verdwaald in het complexe zorglandschap. Een breed onthaal, waarbij mensen worden begeleid naar de juiste diensten, kan een oplossing bieden.
- sensibiliseren en vorming: door samen te werken met partners kunnen we sensibiliseringscampagnes opzetten en vorming aanbieden. Denk bijvoorbeeld aan de voorlichting over verslaving via het CAW. Deze initiatieven moeten worden ondersteund en uitgebreid.

De stad heeft een cruciale rol om **welzijnspartners samen te brengen.** Door elkaar te leren kennen en gezamenlijk een vormingsaanbod te ontwikkelen, wordt er ingespeeld op de behoeften en noden van de inwoners. Samenwerking versterkt de impact en zorgt ervoor dat er meer mensen worden bereikt.

Aandacht voor tandzorg komt vaak terug in de gesprekken. Het gebrek aan geconventioneerde tandartsen en de kostprijs (zowel de behandeling als het materiaal voor preventie en zorg) zorgt dat mondhygiëne vaak achterwege blijft. Het initiatief met de mobiele tandartsen dat de sociale dienst uitwerkt, is belangrijk en mooi. We pleiten ervoor dat de stad deze dienstverlening blijft behouden en na een positieve evaluatie uitbreidt naar een breder publiek.

Bewegen is het beste medicijn, een helende factor voor zowel mentaal en fysiek welzijn. Toch zien we dat bewegen nog niet is ingeburgerd, ook niet bij mensen in een kwetsbare situatie. Ze missen vaak tijd, energie, geld, een aanbod op maat,… Een initiatief zoals de autoloze sportdag is waardevol, **maar er kan nog meer gedaan worden:**

- bewustwordingscampagne
- openbare ruimtes met bewegingstoestellen voor jong en oud inrichten
- laagdrempelig aanbod op maat van mensen met gezondheidsproblemen en mobiele beperking,… uitwerken

We stellen vast dat mensen in onze maatschappij meer en meer verslaafd worden. Deze **verslavingen** zijn meestal het gevolg van bekommernissen, gezondheidsproblemen,… Het is belangrijk naast de verslavingsproblematiek ook inzicht te krijgen in de oorzaken van verslavingen en deze aan te pakken. Samen met de welzijnspartners moet de stad **inzetten op**:

- inzicht krijgen in hoe verslavingen ontstaan en daar op inzetten
- ondersteunen van mensen met een verslavingsproblematiek
- ondersteunen van familie, vrienden,…
- informeren over deze problematiek aan de inwoners van Herentals

Gelieve dit ook niet te vergeten

Jongeren erkennen en stellen de waardevolle werking van **OverKop en JAC** op prijs. Ze benadrukken het belang van voldoende ondersteuning van deze partners.

Het **wijkgezondheidscentrum** verder promoten en bekender maken bij inwoners van Herentals. De werking moet geoptimaliseerd worden.

Menstruatiearmoede/welzijn heeft een grote impact op het welzijn van meisjes. Het is belangrijk om in openbare gebouw hygiënisch materiaal te leggen en hierover meer bewustzijn te creëren door te informeren.

Mensen wensen meer en goed onderhouden **openbare toiletten**.

We wensen **meer zitbanken** in en rond Herentals. Dit zou het voor ouderen die te voet naar het centrum gaan, gemakkelijker maken. Bovendien bevordert het de sociale contacten.

VRIJE TIJD

Iedereen heeft recht om te kunnen deelnemen aan het vrijetijdsleven.

De stedelijke diensten en de samenleving mogen het belang van deelname aan vrijetijdsbesteding niet onderschatten. **Vrijetijdsbesteding mag niet worden beschouwd als een luxe, maar als een essentieel onderdeel van het leven van elk individu.** Voor mensen in een kwetsbare situatie heeft vrijetijdsbesteding extra meerwaarde zoals het aanleren van vaardigheden, het ontwikkelen van talenten, het leggen van sociale contacten en het geeft hen energie en zelfvertrouwen. Door actief of passief deel te nemen aan het vrijetijdsleven, voelen zij zich betrokken bij de maatschappij en ervaren zij geen uitsluiting. Het is van groot belang dat het vrijetijdsaanbod voldoende kenbaar wordt gemaakt aan alle inwoners van Herentals, in het bijzonder aan de meest kwetsbaren.

Sinds 2023 zijn er **Rap op Stap kantoren** in Herentals. De Dorpel en De Fakkel slaan samen met de sociale dienst en dienst cultuur en toerisme de handen in elkaar. De kenbaarheid van het bestaan van deze kantoren moet hoger, want vele mensen die recht hebben op deze kortingen hebben er geen weet van.

De stad heeft de voorbije jaren ook de **UiTPAS met kansentarief** ingevoerd. Dit is een heel belangrijke stap waarvoor we dankbaar zijn. Jammer genoeg is deze pas nog niet ingeburgerd. Het promoten van deze kaart is nodig door de voordelen bekender en breder te maken. Velen haken af van het actieve verenigingsleven omdat er naast de lidgelden nog andere gelden (materiaal, kleding,…) worden doorgerekend. De subsidies via de sociale dienst zijn onvoldoende bekend en een te grote drempel om ze aan te vragen.

"In de vereniging vroegen ze om mee op culturele uitstap te gaan. Maar ik wou dat niet, want ik kon dat niet betalen. Ze zeiden dat er een UiTPAS was. Maar ik bleef tegen drempels stoten. Ik wist niet wat ik moest kiezen en hoe. Maar de vereniging bleef aandringen om mee te gaan. Ik ben uiteindelijk wel meegegaan. In het begin heb ik mij volledig afgeschermd. Maar stilaan bloeide ik open. Soms ging ik mee. Niet altijd uit interesse voor de voorstelling, maar voor het gezelschap. Ik voelde me op mijn gemak. Wat ik echt leerde was plannen, iets durven vragen, vragen waar ik mijn jas moest gaan hangen. Wat andere mensen makkelijk vinden, vond ik moeilijk. Uiteindelijk heb ik werk gevonden. En dankzij die basisvaardigheden. Want die vaardigheden heb ik thuis niet geleerd. Dat moet ik leren. Bijvoorbeeld assertief te zijn. Nu heb ik al 8 jaar werk, zonder onderbreking."

Het is belangrijk dat **vrijetijdsdiensten en welzijnspartners** goed **samenwerken**. Zo kunnen de **verschillende diensten**, zoals academies, jeugd, cultuur, sport, toerisme hun **drempels verlagen** door:

- een laagdrempelig aanbod op maat uit te werken, waarbij geluisterd wordt naar de behoeften van mensen.
  Bijvoorbeeld: namiddagprogrammatie in cc 't Schaliken, populairder aanbod (van culturele voorstellingen),…
- samen te werken met brugfiguren, zoals toegankelijke cultuur, om mensen te begeleiden en vragen weg te nemen.
- groepsactiviteiten organiseren in samenwerking met welzijnspartners of georganiseerde groepsactiviteiten te promoten in kader van ROS.
- het gevoel van 'het is niets voor mij', 'ik hoor er niet bij, thuis' weg te werken.

"Ik was nog nooit in een circustent geweest. Door mee te gaan met Nathalie heb ik samen met mijn vriendinnen hard gelachen. Ik vond het fijn. Volgende keer ga ik zeker terug mee"

Gelieve dit ook niet te vergeten

De **jeugd** benadrukt dat ze nood hebben aan **voldoende, laagdrempelige sportfaciliteiten en initiatieven**.

Initiatieven zoals de **jeugdverenigingen en speelpleinwerking** zijn zeer waardevol in de ontwikkeling en het sociaal contact van kinderen en jongeren die leven in een kwetsbare situatie. De stad dient de **toegankelijkheid** van beide werkingen mee te **bewaken**. Om kinderen ernaar toe te leiden is de bereikbaarheid belangrijk. De stadsbus voor de speelpleinwerking stopt reeds op verschillende plaatsen. Eén à twee extra halten in het centrum is aangeraden aangezien de werking aan de rand van de stad ligt en kinderen er niet veilig geraken.

"Samen met mijn vrienden spelen, dat vind ik leuk."

We leven in een **multiculturele samenleving** waar iedereen een plaats verdient. Elkaar leren kennen en begrijpen zorgt voor samenhorigheid. Mensen tegen elkaar opzetten en de schuld op elkaar steken is onnodig. Om een goede sfeer te bekomen, gaven respondenten deze **voorstellen**:

- meer festivals waar de verschillende culturen die in Herentals wonen betrokken worden (eventueel driejaarlijks afwisselend met Zomerspoor, Stormloop)
- meer culturele evenementen voor mensen van andere landen met een gemakkelijk niveau van het Nederlands.

MOBILITEIT

Iedereen heeft recht op om zich te kunnen verplaatsen van punt A naar B.

We willen erop aandringen dat **de stad de belangen** van de meest kwetsbare burgers **vertegenwoordigt** bij instanties zoals De Lijn en NMBS. **Vervoersarmoede** is vandaag de dag een groot probleem. Dit wordt nog verergerd door het schrappen van essentiële busverbindingen door De Lijn en de stijgende ticketprijzen van de NMBS. Mensen hebben **recht op meer vlotte, betrouwbare** (soms komt de bus niet opdagen, waardoor je je afspraak mist) **busverbindingen** zowel tussen dorpen, deelgemeenten als op de verschillende tijdstippen. De **gevolgen** van beperkte mobiliteit zijn **ingrijpend** op verschillende gebieden: mensen kunnen niet naar hun werk, hulpverleners, gezondheidzorg of (bij)scholing. Zelfs de (elektrische) fiets is geen volwaardig alternatief vanwege de hoge kosten, vaardigheden en vaak te grote afstanden,… Bovendien blijkt uit verhalen dat 'de belbus' geen alternatief is vanwege een slechte werking en inflexibiliteit in de dienstverlening.
Het recht op **mobiliteit** is een **basisrecht**, want wanneer dit wordt **afgenomen KUNNEN kwetsbare mensen niet op een menswaardige en volwaardige manier deelnemen aan de samenleving**. De vrijheid van de meest kwetsbaren wordt daardoor aangetast.

"Tijdens de grote vakantie kon ik geen boodschappen doen, want er was geen bus meer van de Kleerroos naar het centrum. Ernaartoe wandelen is voor mij niet mogelijk"

Vroeger nam ik de bus gratis van Geel naar De Dorpel om er te helpen. Nu moet ik een uur langer op de bus zitten of de trein nemen. Dit is betalend."

Vele mensen geven aan dat ze het **centrum levensgevaarlijk** vinden voor fietsers en voetgangers. Dit stellen ze voor om de **situatie te verbeteren**:

- andere (veilige, platte) kasseien
- veiligere en meer verlichte fiets- en voetpaden
- goed onderhouden voetpaden voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen
- een autoluwe stad, maar het centrum moet bereikbaar zijn met openbaar of een stadsbus
- meer groen en groene wandelwegen voorzien

Deze maatregelen kunnen bijdragen aan een veiliger en aangenamer stadscentrum voor iedereen.

Veel mensen ervaren moeilijkheden bij het lopen. Zij maken gebruik van een rollator of een rolstoel. Daarom is **toegankelijkheid** van groot belang. We vragen om hierop te letten zodat we kunnen streven naar een inclusieve omgeving:

- voetpaden zonder obstakels
- opstappen bij bushaltes en treinstation
- afrijplaatsen voor rolstoelgebruikers
- toegankelijkheid van gebouwen

Bij de opmaak van een **mobiliteits- en circulatieplan** is het essentieel om verschillende partners en diensten uit te nodigen, waaronder de welzijnspartners. Deze laatsten vertegenwoordigen de grootste groep kwetsbare weggebruikers. Hun stem is een meerwaarde om te beoordelen of het plan effectief is, zodat de minst mobiele weggebruiker nooit uit het oog wordt verloren.

Gelieve dit ook niet te vergeten

Voor elk kind van het eerste leerjaar een **gratis fietshelm**. Voor mensen met een beperkt budget zou dit een mooi geschenk zijn.

Het bestaan van de **fietsbib** is fantastisch, maar deze is nog niet voldoende bekend en zou verder moeten worden uitgebreid voor volwassenen.

Een goede, veilige fiets is belangrijk waardoor het **fietsonderhoud** bij deze doelgroep moet worden ondersteund via bijvoorbeeld het repair café.

Vanwege de vele nieuwe fietsmodellen is het essentieel om **extra aangepaste fietsenrekken** te installeren.

Er is momenteel al een **mindermobielcentrale** met behulpzame vrijwilligers. Het is van groot belang dat er een goede dienstverlening is en dat die wordt uitgebreid o.a. naar de avonduren.

Op de **parkingplaats bij de Federale overheidsdienst** staan weinig auto's geparkeerd. Kan er met de FOD worden afgesproken om hun parking ter beschikking te stellen voor mensen met een parkeerkaart voor personen met een handicap en buurtbewoners?

Er is nood aan **een goed parkeerbeleid,** want mensen kunnen op heel weinig plaatsen nog gratis parkeren of lang staan omwille van een parkeerschijf.

HULP – en DIENSTVERLENING

Iedereen heeft recht op een warme, laagdrempelige dienstverlening.

Uit de bevraging blijkt dat iedereen nood heeft aan **een warme, laagdrempelige, klantvriendelijke, ondersteunende hulp- en dienstverlening op maat met goede bereikbaarheid van de diensten**.

Een **geïntegreerd en breed onthaal** speelt een cruciale rol in het verbeteren van de toegang tot ondersteuning en diensten voor kwetsbare mensen. Er bestaat al veel ondersteuning, maar het vinden van de juiste weg ernaartoe is vaak moeilijk. Hierdoor lopen mensen hun rechten mis. Een goed functionerende stedelijke dienstverlening is essentieel. Hier kunnen inwoners terecht voor informatie, hulpvragen of welzijnsbehoefte. Nadien worden ze doorverwezen naar de juiste dienst, organisatie of welzijnspartner. Zo wordt de toegang tot de juiste hulp en ondersteuning vergemakkelijkt.

Om onze problemen aan te pakken, moeten we naar allerlei verschillende instanties. Je moet er steeds opnieuw je verhaal doen en elke hulpverlener pikt eruit wat hij/zij vanuit hun werking kunnen aanpakken. Voor de rest word je weer doorgestuurd naar een andere dienst. Daar moet je weer heel je verhaal vertellen. Aan de kern van je problemen wordt daardoor vaak niet geraakt.

Het is vervolgens de taak van de hulpverlener **om te luisteren naar het volledige verhaal en de noden** van de mensen om zo **samen op zoek te gaan naar hun rechten.** De rechtenverkenner 2.0. is een waardevolle tool hiervoor. Het gaat verder dan enkel zeggen: “Hier kan je het terugvinden en dit moet je doen,…” Mensen in een kwetsbare situatie moeten bij de hand genomen worden want als je door het bos de bomen niet meer ziet, heb je geen energie, veerkracht meer. **Aanklampend werken en concrete ondersteuning is noodzakelijk.** Een **buddywerking** en **automatische toekenning van rechten** kunnen hierbij helpen.

Naast de bestaande initiatieven moet er ingezet worden op **outreachend werken, de buurtbus, wijkwerkers,…** Deze aanpak zorgt ervoor dat diensten actief **naar de mensen toe gaan** om hen te informeren en de belangrijkste drempels (zoals angst, bereikbaarheid, onwetendheid…) weg te werken. Op die manier werk je preventief en kan armoede voorkomen/opgespoord worden. Initiatieven als de buurtbus, zelfs als subsidies worden stopgezet, moeten behouden blijven. Daarnaast moeten we blijven innoveren en nieuwe initiatieven uitproberen. Projectsubsidies zijn nuttig om te testen of een project werkt. Als het succesvol is moet het geïntegreerd worden in de stedelijke werking.

Door de **stijgende hulpvragen is het essentieel dat de stad meer personeel inzet**. Dit stelt het personeel in staat om tijd te nemen voor de cliënten en geschikt te reageren op hun behoeften. Dit zal **bijdragen tot een betere toeleiding naar en een positiever beeld** van de sociale dienst. Momenteel is het imago van een sociale dienst bij mensen in een kwetsbare situatie (over heel Vlaanderen) niet optimaal.

Een goede dienstverlening staat of valt met goede, duidelijke **communicatie en bereikbaarheid**. Tegenwoordig verlopen veel aanvragen, procedures,… digitaal. We gaan ervan uit dat iedereen digitaal vaardig is, maar dit geldt niet voor iedereen. Digipunten zijn een stap in de goede richting, maar we moeten er blijven over waken dat de meest kwetsbaren niet achterblijven. Het blijft belangrijk om gerichte digitale vorming aan te bieden aan mensen in een kwetsbare situatie zodat hun digitale vaardigheden versterkt worden. Naast kennis blijft het financieel verhaal (zoals de kosten voor een pc, abonnement, nodige software, printers, ID-kaartlezer,…) een groot struikelblok waarmee rekening moet worden gehouden.

Er moet blijvend worden ingezet op **duidelijke communicatie in alle vormen, zowel om te informeren als voor administratieve procedures.** Helder, duidelijk, verstaanbaar taalgebruik voor iedereen is hierbij van groot belang.

Daarnaast pleiten we voor het principe van **'click call connect'** voor essentiële diensten, zoals het sociale dienst, CAW, vakbonden, ziekenfondsen, VDAB … Het is belangrijk om contactmogelijkheden te organiseren die voor hen het meest geschikt zijn: online, telefonisch of via fysiek onthaal met persoonlijk contact. **Blijf inzetten op toegankelijke en laagdrempelige niet-digitale alternatieven, zonder afspraak of extra kost.**

"Ik moet mijn dossier bij Leefgoed actualiseren. Ik moet hiervoor ofwel een ID-lezer hebben of werken via Itsme. Ik heb een ID-lezer gekocht en geprobeerd, maar het lukte mij niet. En Itsme installeren snap ik niet. Pas na ondersteuning vanuit een vereniging is mij dit gelukt. Ik voel mij hier helemaal niet goed bij en voel me tegelijk falen."

Gelieve dit ook niet te vergeten

Mensen wensen meer **inclusie in onze samenleving**. Ze willen dat we niet langer in hokjes denken. In plaats van te stigmatiseren en te verdelen in 'wij' en 'zij,' zouden we meer moeten streven naar samenhorigheid. We moeten samen de probleme oplossen zonder de schuld aan een bepaalde doelgroep te geven.

We ondersteunen daarom de oproep van SAAMO dat Herentals, samen met de 26 gemeenten in de Kempen, een **werking ondersteunt met kennis over vreemdelingenrecht, asiel en migratie**. Naast het geven van informatie en advies dient deze dienst zich te focussen op begeleiding. Met mensen zonder wettig verblijf of in onzekere verblijfssituatie moet eerlijk gewerkt worden aan een realistisch toekomstperspectief in België of elders. Mensen die ondersteuning nodig hebben bij de procedure gezinshereniging moeten de nodige hulp krijgen.

Durven, daadkracht, volhouden!

Beste opkomende politieke partij, wij vragen jullie uitdrukkelijk om **verantwoordelijkheid te nemen** en durf te tonen om **een sociaal beleid op alle beleidsdomeinen** te schrijven, met oog voor de noden van mensen die leven in een financieel kwetsbare situatie. Dit is noodzakelijk zodat velen (20%) **zich niet uitgesloten voelen**. Deze burgers willen actief deelnemen aan de maatschappij, maar daarvoor moeten **basisrechten** eerst worden **vervuld.** Het is de verantwoordelijkheid van de politiek om iedereen te helpen, ook degenen die in een financieel kwetsbare situatie leven. Dat vraagt **moed, daadkracht en durf**. Alleen zo bekomen we een **menswaardige en rechtvaardige samenleving** waarin iedereen dezelfde kansen heeft. Het is een keuze voor meer of minder gelijkheid, voor meer of minder armoede, voor erkenning van sociale grondrechten.

Op verschillende beleidsniveaus zien we echter een trend van voorwaardelijke, stigmatiserende sancties, waarbij de kwetsbare groepen worden geviseerd, in plaats van **doel- en oplossingsgerichte ondersteuning.** Dit verdeelt de samenleving in een polariserende 'wij' (die het goed hebben) en 'zij' (die er niet bij horen). Dit is niet de juiste werkwijze om armoede te bestrijden.

We begrijpen dat de budgetten niet eindeloos zijn en dat er keuzes gemaakt moeten worden. Daarom roepen we op om **prioriteiten te stellen waarbij een sociaal beleid** één van de belangrijkste pijlers moet zijn. Laat de mensen in een (financieel) kwetsbare situatie niet in de steek en neem gerichte maatregelen om hun levensstandaard en welzijn te vergroten en om ongelijkheid te verminderen. **Investeren in armoede is ook investeren in mensen en hun toekomst. Het loont!**

De Fakkel
Boerenkrijglaan 16 – 2200 Herentals
0487/99 06 23 – vzwdefakkel@gmail.com
www.vzwdefakkel.be